

Kulturdepartementet
PB 8030 Dep
0030 Oslo

Dato: 24. mai 2012

Vår ref.: 12/2528

Saksbehandler: Knut Sverre Bjørndalen Røang

Deres ref.: 11/763 NBA:amb

Høringsuttalelse på forslag til endringer i lov om folkebibliotek

Høgskolen i Oslo og Akershus har følgende merker:

Justeringer i § 1 - Målsetting

Departementets forslag fokuserer på folkebibliotekenes samfunnsoppdrag ved å gjøre det tydeligere at

- formidlingen skal være aktiv
- alle samfunnsgrupper skal inkluderes
- tilbudet skal omfatte alle medietyper
- bibliotekene er sentrale kulturarenaer og møtesteder for offentlig samtale og debatt

Samlet sett gir dette et godt fundament for folkebibliotekenes virksomhet.

Justeringer i § 5 – Kompetanse

Alternativ 1

Folkebibliotekloven av 1985 baserte seg på at brukerne kunne få et godt tilbud fra fysiske samlinger av ”bøker og annet egnet materiale”. Slike samlinger vil fortsatt være viktige, men i dag er det også mulig å gi brukerne tjenester som ikke er lokalisert i det enkelte bibliotek, men tilgjengelig i digital form. Kompetanse i samlingsoppbygging (velge, beskrive, lagre, gjenfinne og formidle) er fortsatt viktig, men innenfor et stort univers av nettbaserte kilder stilles det store krav til å finne og å vurdere hva som er relevant.

For at brukerne skal kunne få et fullverdig tilbud, må bibliotek tjenesten derfor også omfatte kvalifisert betjening. Kompetanse i de sentrale fagene i bibliotek- og informasjonsutdanningen er grunnleggende komponenter for å gi et fullverdig bibliotektilbud. Ved Høgskolen i Oslo og Akershus gjelder dette i fag som (1) kunnskapsorganisering og gjenfinning (2) litteratur- og kulturformidling og (3) administrasjon og ledelse. Utdanningen gir muligheter for spesialisering innenfor disse emnene. For biblioteksjefer må 3-åring fagutdanning på bachelornivå betraktes som et minimum, og ved større bibliotek bør det også være bibliotekarere med spesialutdanning på masternivå.

Lovbestemmelsen av 1985 om at det skal være fagutdannet bibliotekar i alle kommuner har hatt positiv virkning. Stadig flere kommuner har fått fagutdannet biblioteksjef – og sett under ett har dette bidratt til at folkebibliotekene har befestet sin posisjon og fått et lang større antall brukere enn før. Det er riktig nok mange mindre kommuner som fortsatt ikke har fagutdannet biblioteksjef, og de korte utdanningsoppleggene for ”dispenserte” biblioteksjefer har ikke resultert i tilfredsstillende kvalitet i tjenestene. På denne bakgrunn støtter vi forslaget om å fjerne muligheten for å gi unntak fra loven. En lovbestemmelse uten dispensasjonsordning vil stimulere kommunene til å finne gode løsninger gjennom samarbeid med for eksempel skole og kultur, eller gjennom samarbeid i regionen.

Departementet viser til at forskriften om kompetansekrav skal oppdateres. Vi forutsetter at det tas nærmere kontakt med de aktuelle bibliotekfaglige utdanningsinstitusjonene om dette senere.

Alternativ 2

Forslaget innebærer at det skal knyttes et forskriftsfestet *funksjonskrav*, som ikke er betinget til fagutdanning, til biblioteksjefstillingen. Det vises til at disse kravene eventuelt skal utformes med utgangspunkt i lovens målsetting, men det foreligger ikke noe utkast til hvordan dette kan operasjonaliseres juridisk. Lovens målsetting er omfattende, men det er vanskelig å tenke seg at en forskrift på dette området kan utformes som noe annet enn *minimumskrav* til stillingen. Bibliotekloven har tidligere hatt slike bestemmelser om minimumskrav til åpningstider, lokaler, bevilgninger m.v. Det viste seg at kommuner kunne slå seg til ro med at kravene var oppfylt, men dette var i seg selv ingen garanti for at tilbudet ble tilfredsstillende for publikum.

Forslaget om funksjonskrav til biblioteksjefstillingen kan ikke anbefales fordi

- minimumskrav kan bety lave ambisjoner for kvaliteten på tilbudet
- kravet har ikke et effektivt insitament for lokale og regionale samarbeidsløsninger

På denne bakgrunn støtter vi departementets forslag (alternativ 1). Fagkompetanse er fortsatt et hovedelement i et godt bibliotektilbud. Videreføring av kravet om fagutdannet biblioteksjef vil på en enkel og effektiv måte sikre gjennomføring av lovens formål.

Med hilsen
Marja Lundell
fakultetsdirektør

Knut Sverre Bjørndalen Røang
seksjonssjef